

L. C. MICHELS

EEN SCHOLIERLIJK TWEEGESPREK.¹⁾

1.

Hoe springt uit heldre bron het heerlijk levend water
Der zoete poëzij, en klinkt zijn klaar geklater
In schulp van 't luistrend oor, dat voorgeborcht der ziel.

2.

Toen eens vorst Michaël op koning Adam's hiel, —
Van Eva zwijg ik liefst, — de poort in 't slot liet vallen
En sloot een krans van vuur om Eden's hoge wallen,
Ontging 't Uriël's oog, des schildknaaps-met-het-zwaard,
Dat nauwlijks kracht of boei het water stuit op aard,
't Welk perst door dam en dijk, langs bergen bruist en klippen,
En zelfs uit Eden's hof van pas wist weg te glippen.
Dit water, met de zon, dat schiep de regenboog,
En 't welde uit mensenziel als poëzij omhoog.

1.

O poëzij, gij wist in d'afgelopen weken
Uit Vondel's eeuwgetij een nieuw getij te kweken
Van dichterlijk gekweel en proza's heerlijkheid,
Waarop de bitse nijd zijn scherpe tanden slijt,
Wanneer gij onvervaard een wapperende veer plant
Op 't feestlijk hoofdsieraad van 't oude en jonge Neêrland.

2.

Hier tart de scheppingslust de worrem van 't verderf.

1.

En wreekt op Adam's val der mensheid eeuwig erf.
De lucht van 't Paradijs volgt ieder mens van verre,
Of prikt hem in de neus, gelijk een pinkelsterre
Haar punten prikt in 't zwerk; gelijk een herdersstaf
De luie schapen tergt en drijft ze tot een draf.

2.

Nu gij van schapen spreekt, en van een staf en herder,

¹⁾ Uitgesproken bij de feestelijke herdenking van Dr. P. C. de Brouwer's veertigjarig priesterfeest op het Sint Odulphus-Lyceum te Tilburg, waarvan hij de stichter is, jarenlang rector was, en waaraan hij nog als leraar is verbonden.

Nu springt mijn snelle geest met grote sprongen verder,
En ijlt, zelfs over zee, met wijde en wisse schreên
Naar Bari, en vandaar naar 't oude Myra heen.
Hij ziet, als tweede bron en mild-opwellende ader,
Den bisschop Sinterklaas, der dichtkunst voestervader,
Die, schoon hij-zelf, naar 't schijnt, geen verzen heeft gesmeed,
Meer verzen, dan waarvan de dichtkunst-zelve weet,
Der mensheid toebedeelt door kracht van inspiratie,
Waarmee hij 't brein bezoekt van heel de Dietse natie,
Zo vaak zijn feestdag daagt. Sint Joost en Sinterklaas,
Gij beiden, staat ons bij !

1.

Dit schijnt een hol gedaas.

2.

De schijn bedriegt, Mijnheer !

1.

Hij treft ook wel het ware,
Gelijk een spiegelbeeld, de weerschijn in een klare
En rimpelloze vliet.

2.

Ik riep mijn Muzen aan,
Een beetre dan waarmee Homerus moest volstaan,
Toen hij het lot bezong van 't oud, ramspoedig Troje,
Of hoe Penelope het werk niet kost voltooien,
Dat zij, met schijn van lust, dag-in dag-uit begon,
En zinken deed in 't niet na 't zinken van de zon.

1.

Gij weet hoe Timmerman, en Boutens ook daarneven,
Der Gieken poëzij herwekt tot Hollands leven.

2.

Maar een goed gymnasiast kent zulke stutsen niet,
Boort zelf met hoofd en pen in 't Griekse taalgebied,
En in die harde grond, waar Romulus op stichtte
Met Remus, zijnen broer, de stad, die 't al verlichtte
Met licht van letteren en van grammatica,
En die met macht bedwong dat woest Germania,

Tot zelfs na dat op 't riet van Rijn en Maas in 't ende
De golf zijn krachten brak der zware legerbenden.

1.

Daar trefte gij 't wit. Want zie, de Roomse adelaar
Boog straks zijn trotse kop voor Christus' kruisaltaar,
En wist zijn taak volbracht in 't banen van de wegen,
Waarlangs zo menig volk kwam koning Christus tegen,
Waarlangs zo menig man, de ziel vol Pinkstervuur,
Droeg uit het nieuwe licht, en kende dag noch uur,
Maar enkel 't eeuwig Woord, aan duur noch tijd gebonden.

2.

Mij dunkt, gij acht u-zelf zo min of meer gezonden,
Om ons in kort bestek te leren, hoe men best
Haalt schâloos voordeel uit 't klassieke arendsnest.

1.

Ik meen, men viert vandaag deez' doctor litterarum
Niet op z'n best alleen met h o r u m en met h a r u m,
Vergil-, en Livius, of ook Demosthenes.
Geen rhetor wenst hij, maar naar Augustinus' les
Een priester ook te zijn, en 't laatste meer dan 't ander.
Zoals in vroeger tijd die grote Alexander
De wereld won, zo hij der wereld wetenschap,
Maar die gedoopt.

2.

Zo steeg hij tot de hoogste trap,
Waar hij gerust en stil, met God en mens in vrede,
De dingen overschouwt en hun betreklijkheden
In 't licht van Gods bestel en Diens bestendigheid.

1.

Beter dan zo had ik het eiges niet gezeid.
Zeer wel! Hij daalt nochtans bijwijlen naar beneden,
Om op ons wânbestel en ònbestendigheden
Een wakend oog te slaan, en ons scholierenschrift
Met een gebogen hoofd en wonderscherpe stift
Te toetsen op zijn rechte en op zijn kromme sprongen.

2.

Zoals het d'ouden deën, zo doen het nog wij jongen.

1.

Den doctor evenzeer, zoals hij 't jaren deed,
Tracht onze jongenskop een vorm, en zogezeed
Model te geven, dat hij krom en recht kan scheiden,
En tot een goed besluit langs korte wegen leiden.

2.

Houd dan die leer in 't oog, en doe het ook vandaag.

1.

'k Wil trachten ; maar mij dunkt, daar ligt iets op uw maa
Uw feestelijke maag, dat, met verlof, naar buiten
Wil, eer gij 't raadzaam acht, deez' dialoog te sluiten.
Ik schat, zo ik u ken, gij geeft u niet tevreên,
Eer gij nog dieper delft in toekomst en verleên.
Dies ga uw gang, en maak het kort.

2.

De schoolannalen

Die kunnen van 't verleên in 't lang en breed verhalen,
Die tellen in hun boek zo menig voorgeslacht,
Maar geen dat niet P. C. met dankbaarheid herdacht.

1.

Zo mogen zij daar thans een stoflijk blijk van geven.

2.

Een ieder doe zijn plicht ; wie geeft, verdient te leven.
In 's levens boek omhoog daar schreef een engel in,
Hoe deze school niet stond, geen leven noch begin
Gekregen had, zo niet P. C. haar had begonnen
En menig jaar bestuurd, zo schrander als bezonnen,
En zich, waarvoor hem eens God-zelf met reden kroont,
Een omnis-homo en een wonderman getoond.

1.

Men zegt, hij stichtte 'n school en stuurde 't schip langs klippen
En hing nog midlerwijl de proffen aan hun lippen,
Waar d'oude Roomse Dom den ouden Roomschen tijd
Herdenkt, zo vaak P. C. langs zijn gesteente schrijdt.

Hoe peilt zijn scherpe geest 't karakter der Romeinen,
Laat daaromtrent met spoed een proefschrift dan verschijnen,
En keert naar Brabant, zonder dat hij 't ooit verliet,
Want Brabant zonder hem, so etwas gibt es niet,
Zij zijn aaneen verknocht met al te sterke banden.

2.

Gij helpt mij weer op dreef, die rede was aan 't stranden.
Hier bruist ons uit de mond, met machtig één, twee, drie,
Des ouden hertogs leus : op ! Brabant, were di ;
Gij zijt een edel volk, hij onder uwe zonen
Der besten één. Wil hem met dank en liefde lonen,
Die reikte in lief en leed de trouwe, sterke hand.

1.

Dat land, in dubbele zin, dat is „zijn eigen land”.

2.

En doet het naar zijn zin, 't zal zijnen aard bewaren.
't Zal aan der landen eer zijn eer en aanzien paren,
Hervinden wat het was, herkunnen wat het kon,
En groeien recht omhoog naar Gods weldoende zon,
En 't ene vaderland, zo ver zijn kracht kan reiken,
Naar eigen taal en trant met eigen glans verrijken.

1.

Dat mag ik horen, vriend ; dat is een fier geluid.
Zo steek dan nu de vlag naar alle kanten uit. —
En doen wij naar zijn zin, wij laten 't niet bij wensen
En bidden, maar wij slaan, als wakkre jonge mensen,
Ook zelf de hand aan 't werk, wel wetend dat Gods hand
Slechts helpt, wie welbereid zijn sterkste spieren spant.

2.

En dat, indien P. C. ons ooit heeft leren denken,
Is zeker wel het schoonst, wat wij hem kunnen schenken.

1.

Aanvaard het dan op dit Uw veertigjarig feest.

2.

God zij met U, en met Uw kloeke, klare geest.